

زندگی دوم

حضور کتابخانه‌ها و کتابداران در دنیای مجازی

• زهرا بیگدلی^۱

دانشجوی دکتری علوم اطلاعات و ارتباطات دانشگاه آکس مارسیل^۲ فرانسه

چکیده

زمان چندان زیادی نمی‌گذرد که اینترنت پا به عرصه وجود نهاده است ولی در مدت زمان اندک توانسته است در تمام زمینه‌های علمی، اقتصادی و سیاسی تحول اساسی ایجاد کند، ارتباط علمی میان اندیشمندان و پژوهشگران را نزدیک‌تر، فاصله میان خلق و نشر آثار علمی را کوتاه‌تر کند و به عنوان یک منبع اطلاعاتی قدرتمند در خدمت کتابداران و متخصصان اطلاع‌رسانی قرار گیرد. هدف این مقاله بررسی توصیفی فناوری نوین موسوم به زندگی دوم^۳ (د) است که در سال ۲۰۰۳ توسط فیلیپ روزدال^۴ آفریده شد. در ابتدای امر فقط یک بازی سه بعدی بود که کاربران اینترنت در آن برای خود شخصیتی تعریف نموده و زندگی می‌کردند، اما پس از گذشت سه سال و اندی تبدیل به دنیایی موازی شده است. دنیایی که کتابداران نیز جایگاه خود را در آن یافته‌اند. دنیایی که جرمی کمپ^۵ از آن به عنوان اینترنت ۳ یاد می‌کند. **کلید واژه:** دنیای مجازی، زندگی دوم، اینترنت

مقدمه

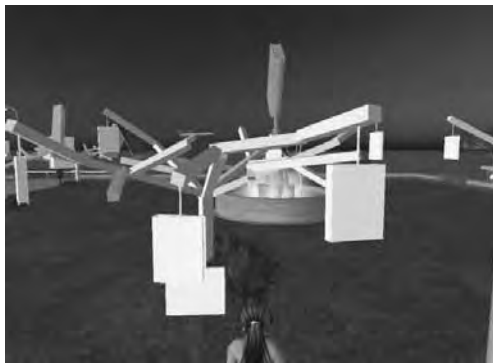
زندگی دوم یا د، دنیایی است که توسط خود کاربران ساخته می‌شود. طبق آماری در تاریخ ۱۳۸۶/۰۴/۲۸، ۸۲۰۴۹۸۰ نفر ساکنان زندگی دوم هستند که هر روز بر تعداد آنها افزوده می‌شود. علی‌رغم ظواهر امر زندگی دوم هیچ شباهتی به بازی‌های رایانه‌ای - ویدیویی ندارد؛ چرا که افراد به دنبال بردن از کسی نیستند و هر کسی می‌تواند هدف خود را دنبال نماید. به عبارت دیگر، دنیایی است که در آن افراد می‌توانند با حضور یک شکلک^۶ که نشان‌دهنده وجود آنهاست به گفت‌وگو بپردازند. ساکنان می‌توانند شکلک خود را بسازند و ویرایش کنند، و برای خود خانه، لباس، خودرو و نظایر آن بسازند و یا خریداری نمایند، بیاموزند، رانندگی کنند، مشغول به تجارت شوند و دوستان جدید بیابند.

زندگی دوم دنیایی سه بعدی است که می‌توان در آن راه رفت، خرید و گریه کرد. وجود «پول» و داد و ستد، این بازی را از سایر بازی‌های سه بعدی موجود متمایز می‌نماید. واحد پول در این دنیا لیندل دلار^۷ نام دارد که برای به دست آوردن آن باید کار کرد و یا این که می‌توان از کارت‌های اعتباری بانکی استفاده نمود. با پول می‌توان لباس، زمین، خانه، خودرو و فروشگاه خرید. لیندل دلار را می‌توان در دنیای واقعی به پول رایج تبدیل نمود و یا بر عکس.

کاربران می‌توانند با حضور در این دنیای مجازی، همه کارهایی که در زندگی روزمره و عادی خود انجام می‌دادند در اینجا نیز انجام دهند، و حتی کارهایی را که در دنیای واقعی ممکن نیست در دنیای مجازی

علی‌رغم ظواهر امر زندگی دوم هیچ شباهتی به بازی‌های رایانه‌ای - ویدیویی ندارد؛ چرا که افراد به دنبال بردن از کسی نیستند و هر کسی می‌تواند هدف خود را دنبال نماید

ممکن می‌شود، مانند داشتن درخت کتاب، یا اسب بالدار (نگاه شود به تصویر ۱ و ۲).

تصویر ۱. درخت کتاب

ساکنان دنیای زد می‌توانند شکلک خود را بسازند و ویرایش کنند، و برای خود خانه، لباس، خودرو و ... بسازند و یا خریداری نمایند، بیاموزند، رانندگی کنند، مشغول به تجارت شوند و دوستان جدید بیابند

ساختمان دوقلو را در زد بازسازی کرده است. زندگی دوم، هفته‌ای یک بار (چهارشنبه‌ها) به مدت ۵ ساعت به منظور روزآمد کردن قابل دسترس نیست.

اجزاء تشکیل دهنده زندگی دوم

شکلک‌ها: معرف الکترونیکی کاربران زد هستند که می‌توانند آنها را مطابق سلیقه خود انتخاب کنند و لباس‌های مورد نظر خود را به آنها بپوشانند. شکلک‌ها می‌توانند راه بروند، پرواز کنند، بخندند، گریه کنند و ...

آثار: تمامی عناصری که قابل برنامه‌ریزی هستند و توسط ساکنان ساخته می‌شوند.

زمین: فضای قابل استفاده و سکونت موجود در زندگی دوم که به سه قاره بزرگ تقسیم شده است و دارای جزایر زیادی است.

قانون حق مؤلف در زندگی دوم

حق مؤلف نیز در این دنیا معتبر است و مخترعان و آفرینندگان آثار فکری می‌توانند در دنیای واقعی آنها را به نام خود به ثبت برسانند. تمامی نوآوری‌های کاربران شامل قانون حق مؤلف می‌باشد که مخترع و آفریننده‌های آنها با گزینه‌های هنگام ساخت آن می‌توانند اجازه استفاده و کپی برداری را ممنوع، محدود و یا منوط به پرداخت پول نمایند و همچنین می‌توانند انتقال آثار خود به دیگران را حتی پس از فروش، ممنوع یا مجاز کنند.

تصویر ۲. اسب بالدار

فیلیپ روزدال، بنیانگذار این دنیا می‌گوید: «ابتدا باورش برای مردم سخت است تا این که وارد این دنیا شده و در همان لحظات نخست معتادش می‌شوند» (بی‌بی‌سی، ۲۰۰۶). در این دنیای سه بعدی افراد، امکاناتی چون طراحی و انتخاب چهره و اندام و لباس دارند، به مهمانی می‌روند، رانندگی می‌کنند، با هواپیما سفر می‌کنند، خانه می‌سازند، عکس یادگاری می‌گیرند یا به فعالیت‌های دلخواهی چون نقاشی، عکاسی یا فیلم‌سازی روی آورده و حتی همسر اختیار می‌کنند. می‌توانند تصمیم بگیرند هر وقت دوست دارند روز باشد خورشید بیاید و هر زمانی که دوست داشتند برف ببارد. کنار آتشی بنشینند و صدای سوختن چوب‌ها را بشنوند و یا در باغی به صدای پرندگان و آبشار گوش فرادهند.

تصورش واقعاً سخت است ولی به جرأت می‌توان گفت که بازی نیست، در جریان انتخابات فرانسه، چهار نامزد ریاست جمهوری در زد شعبه و دفتر تبلیغاتی - انتخاباتی دایر کرده بودند، هر یک از نامزدها دارای یک جزیره و دفتر بحث و گفت‌وگو بودند که موافقان و البته مخالفان در آنجا گردهم می‌آمدند، بحث می‌کردند و گاهی مخالفان به تظاهرات می‌پرداختند.

چندی پیش در خبرگزاری‌ها اعلام شد که سوئد به عنوان اولین کشور، سفارتخانه خود را در زد افتتاح نمود. این سفارتخانه اطلاعات مورد نیاز درباره سوئد را در اختیار افرادی که به آن مراجعه می‌کنند قرار می‌دهد، البته این سفارتخانه مجازی ویزا صادر نمی‌کند.

یکی از کاربران برای یادبود برج‌های مرکز تجارت جهانی،

کتابخانه و کتابداران در زندگی دوم

«شکلک‌ها نیز به کتابخانه نیاز دارند». این شعار کتابدارانی است که رفته رفته حضورشان در این دنیای مجازی بیشتر و بیشتر می‌شود.

کتابدارن مجازی باغ‌هایی جهت مطالعه و بحث برای مراجعان فراهم آورده‌اند و کتاب‌هایی وجود دارد که می‌توان به راحتی تورق کرد

ژویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

در آوریل سال ۲۰۰۶، سیستم کتابخانه‌ای آلیانس^۷ کتابخانه خود را در زندگی دوم راه‌اندازی نمود و با نام کتابخانه زندگی دوم آلیانس^۸ فعالیت‌های خود را برای کمک به ساکنان در زندگی دوم به منظور اطلاع‌رسانی آغاز نمود و با حضور بسیار گسترده خود توانست در سال ۲۰۰۷ جایزه کتابخانه آینده^۹ که سالانه توسط انجمن کتابداران آمریکا اهدا می‌شود را از آن خود کند.

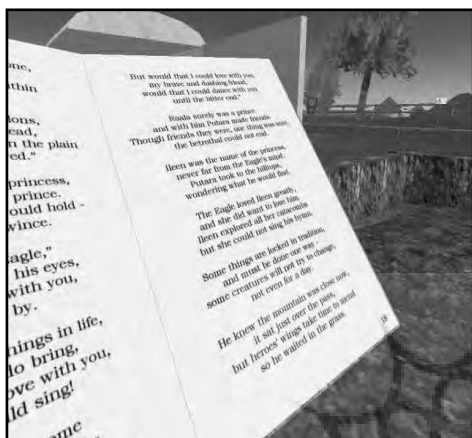
در ابتدای امر سیستم کتابخانه‌ای آلیانس با اجاره یک جزیره کوچک، به صورت آزمایشی در سال ۲۰۰۵ کار خود را شروع کرد ولی با موفقیتی که در مدت اندک حضور خود از جانب ساکنان و کتابداران داشتند و همچنین با دریافت یک زمین اهدایی به مسافت ۶۵۰۰۰ متر مربع از طرف یکی از ساکنان علاقمند، جزیره اطلاعات^{۱۰} را درست کردند.

در جزیره اطلاعات، رایانه‌هایی قرار گرفته است (نگاه شود به تصویر ۴) تا در صورت عدم حضور فیزیکی کتابداران، از طریق پست الکترونیکی و یا چت به کتابدارانی که روی خط هستند متصل شوند و به این ترتیب اگر فردی برای جستجوی اطلاعات مراجعه کند، می‌تواند به صورت مستقیم با کتابدار گفتگو نماید.

بسیاری از کتابداران و متخصصان اطلاع‌رسانی با حضورشان در زد به تجربه زندگی دوم حرفه‌ای خود مشغول هستند. انجمن کتابداران آمریکا نیز به اهمیت موضوع پی برده است و حضور فعال کتابداران آمریکایی در زندگی دوم محسوس است و در زمینه برگزاری کلاس‌های آموزشی، میز مرجع (نگاه شود به تصویر ۳) و مجموعه‌سازی در زد وارد عمل شده است.

تصویر ۳. میز مرجع

تصویر ۷ کتاب

تصویر شماره ۴. رایانه‌های بخش جستجو

کتابداران مجازی باغ‌هایی^{۱۱} (نگاه شود به تصویر ۵) جهت مطالعه و بحث برای مراجعان فراهم آورده‌اند و کتاب‌هایی وجود دارد که می‌توان به راحتی تورق کرد و مطالعه نمود (نگاه شود به تصویر ۶ و ۷).

چندی پیش میکائیل استفان^{۱۲} (نگاه شود به تصویر ۸) متخصص وب ۲ کنفرانسی در فضای کنفرانس جزیره اطلاعات درباره وب ۲ ارائه داد. همچنین جلسات آشنایی با علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی به همت کتابخانه زندگی دوم^{۱۳} برگزار شدند.

تصویر ۵. باغ مطالعه

تصویر ۸. میکائیل استفان

در ماه‌های سپتامبر، اکتبر و نوامبر سال ۲۰۰۷ دوره‌های آشنایی با دوره‌های کتابداری دنیای مجازی^{۱۴} در جزیره اطلاعات به مدت ۶ هفته برگزار خواهد شد. گروه‌های بحث کتابداران و کتابخانه‌ها هم در زد فعال هستند و با عضویت در گروه مورد علاقه، افراد می‌توانند از برنامه‌های گروه مطلع شوند و در بحث‌ها شرکت کنند. لازم به ذکر است که اعضای گروه‌ها، پیام‌ها را به وسیله پست الکترونیکی دریافت می‌نمایند، ولی برای ارسال پیام باید وارد زد شوند. برخی دانشکده‌ها و مدارس کتابداری دارای دفتر مجازی خود در

تصویر ۶ کتاب

در جریان انتخابات فرانسه، چهار نامزد ریاست جمهوری در زد شعبه و دفتر تبلیغاتی - انتخاباتی دایر کرده بودند، هر یک از نامزدها دارای یک جزیره و دفتر بحث و گفت‌وگو بودند که موافقان و البته مخالفان در آنجا گردهم می‌آمدند، بحث می‌کردند و گاهی مخالفان به تظاهرات می‌پرداختند

زندگی دوم هستند مانند:

یا برخی شرکت‌های هواپیمایی در زد شعبه دارند. در چنین فضایی فعالان سیاست‌های بازاریابی مجازی نیز فعالیت‌های خود را دوچندان نموده‌اند.

چندی پیش اولین گروه خوانندگان فرانسوی کنسرت خود را در زندگی دوم اجرا نمودند. تقریباً تمام شهرها و کشورهای بزرگ و مهم دنیای واقعی در این جا ساخته شده‌اند: انگلستان، پاریس، نیویورک، استکهلم و برج ایفل که به تازگی ساخت آن تمام شده است. با جستجوی واژه‌های ایران و تهران، تنها چند گروه ایرانیان و البته یک فروشگاه فرش ایرانی بازاریابی شد.

نتیجه‌گیری

پذیرش تمام این اطلاعات سهل به نظر نمی‌رسد ولی واقعیت این است که یک دنیای موازی در کنار دنیای واقعی ما به وجود آمده است و ۸۲۰۴۹۸۰ نفر ساکن آن هستند و در آنجا زندگی می‌کنند. متأسفانه ایران چندان در این دنیای مجازی حضور ندارد و امید است که انجمن‌ها، کتابداران و خصوصاً شرکت‌های ایرانی به اهمیت حضور در این دنیای موازی پی‌ببرند و توجه بیشتری به آن داشته باشند. برای کسب اطلاعات بیشتر به منابع موجود در کتابشناسی نگاه شود.

مدرسه کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه ایالتی سن خوزه^{۱۵} و همچنین به تازگی نشر کتاب‌های پنگوئن^{۱۶} اعلام نموده که وارد زندگی دوم خواهد شد و کتابداران مشتاقانه منتظر حضور آن هستند. برخی از کتابخانه‌ها، دانشکده‌ها و موسسه‌های مرتبط با علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی حاضر در زندگی دوم، عبارتند از:

کتابخانه زندگی دوم^{۱۷}، کتابخانه زندگی دوم^{۱۸}، مدرسه کتابداری و اطلاع‌رسانی سن خوزه، کتابخانه آی سی تی^{۱۹}، کتابخانه پزشکی^{۲۰}، بیبلیوتیک آمستردام^{۲۱}، کتابخانه عمومی گلن ویو^{۲۲}، کتابخانه بزرگ آندلس^{۲۳}، کتابخانه این بودائیت دارما^{۲۴}، کتابخانه استرالیا^{۲۵}، کتابخانه قانون^{۲۶}، مرکز جستجو^{۲۷}، کتابخانه فرانکوفون^{۲۸}، اپال: برنامه‌نویسی پیوسته برای تمام کتابخانه‌ها^{۲۹}.

بازاریابی در زندگی دوم

هر روز بر آمار شرکت‌ها و سازمان‌هایی که به طور رسمی وارد زندگی دوم می‌شوند افزوده می‌شود و هر یک به نوبه خود به دنبال مشتریان خود در این دنیای مجازی می‌گردند. شرکت‌های سازنده خودرو (مانند تویوتا و نیسان) شرکت‌های ورزشی (مانند آدیداس و نایک) و حتی آی بی ام یا خبرگزاری رویترز، لیگ بیس‌بال و

ژورنال علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

بی‌نوشت‌ها:

کتابشناسی زندگی دوم

- 1 . zbigdeli@gmail.com <http://secondlife.com/>
2. Aex marsille <http://blog.secondlife.com/>
3. Philip Rosedale Second Life Library 2.0
4. Jeremy Kemp <http://infoisland.org/>
5. Avatar <http://infoisland.org/drupal/>
6. Linden-dollars Alliance Library System
- 7 . Alliance Library System <http://alliancelibraries.info>
- 8 . Alliance Second life Library Alliance Second life Library
9. Library of the Future Award <http://alliancelibraries.info/secondlife.htm>
10. Info Island Alliance second life Google group
11. The reader's garden <http://groups.google.com/group/alliancesecondlife>
12. Michael Stephens The University of Illinois, Graduate School of Library and Information Science (GSLIS)
13. Second Life Library. http://www.lis.uiuc.edu/programs/cpd/Second_Life.html
- 14 . Virtual World Librarianship Courses Developing Library Services in Second Life, Lori Bell, Tom Peters, and Kitty Pope
- 15 School Of Library and Information Science, San Jose' State University . http://seriousgamessource.com/features/feature_063006_second_life_library.php
16. Penguin Books
17. Second Life's Library OPAL: Online Programming for All Libraries--And All Library Users
- 18 . Second Life's Library 2.0 <http://www.opal-online.org>
- 19 . ICT Library
- 20 . Medical Library
- 21 . Bibliotheek Amsterdam
- 22 . Glenview Public Library
23. Great Library of Anoth <http://www.flickr.com/groups/secondlifelibrary>
- 24 . Open Buddhist Dharma Library Law Librarian Blog
- 25 . Australian Library http://lawprofessors.typepad.com/law_librarian_blog/2007/05/second_life_lib.html
- 26 . Law Library
- 27 . Search Center En direct de Second Life
- 28 . Francophone Library <http://sldirect.blogspot.com/>
- 29 . OPAL: Online Programming for All Libraries Second Life Medical Library 2.0

ماخذ:

- بی‌بی‌سی (۲۰۰۶). دنیای افسانه‌ای. جمعه ۲۸ آوریل ۲۰۰۶. موجود در:
http://www.bbc.co.uk/persian/science/story/2006/04/060425_fb_economist_new_media.shtml
<http://www.libraryjournal.com/article/CA6449579.html>